COLUMN

INSTITUUT VOOR PUBLIEKE WAARDEN

JOP MUNNEKE

Instituut voor Publieke Waarden

IPW realiseert oplossingen voor een betere en goedkopere publieke zaak. Meer info op: www.publiekewaarden.nl

WIE GAAT OVER MAATWERK OF STRAF?

Marieke en Jasper zijn anderhalf jaar geleden hun huis uitgezet. Ze veroorzaakten te veel overlast en verkochten in het weekend drugs. Sindsdien zitten ze zonder vaste verblijfplaats. Het eerste halfjaar sliepen ze bij Marieke's zus. Maar met haar kregen ze al snel ruzie. Daarna meldden ze zich bij de maatschappelijke opvang. Uiteindelijk kwam er een plek vrij bij de lokale vrouwenopvang. Maar die is alleen voor Marieke beschikbaar. Jasper slaapt daarom op de bank bij familie en vrienden. Inmiddels alweer negen maanden.

Het lukt Marieke en Jasper niet om vanuit deze gescheiden situatie hun leven weer op te pakken. En dat gaat er de komende jaren ook niet van komen. De wachttijd voor een sociale huurwoning is zes jaar. Ze komen niet in aanmerking voor urgentie omdat er geen minderjarige kinderen betrokken zijn. Bovendien staan ze op de zwarte lijst bij de corporatie. Omdat ze door overlast uit hun huis zijn gezet, krijgen ze de komende vijf jaar geen nieuwe sociale huurwoning. Dit gebrek aan perspectief legt hun levens volledig lam.

De gemeente en de woningcorporatie kunnen Marieke en Jasper hun leven weer teruggeven. Ze mogen namelijk afwijken van hun eigen regels en toch een urgentieverklaring afgeven. Dan kunnen Jasper en Marieke weer wonen en aan hun toekomst werken. Een gezonde situatie die de gemeente bovendien 43.500 euro per jaar bespaart. Want zo duur is de vrouwenopvang waar Marieke nu woont.

Maar de betrokken professionals willen dit niet. De maatschappelijk werker vindt een woning een geschenk: 'Zo belonen we het

slechte gedrag van deze mensen. Dat moeten we toch niet willen?' Haar directeur van de gemeente is het hiermee eens. 'Ze hebben het er zelf naar gemaakt.' Daarom besluiten zij voor Marieke en Jasper geen uitzondering op de regels te maken. Uiteraard valt er wat te zeggen voor deze argumentatie. Marieke en Jasper veroorzaakten immers zelf de overlast. Maar betekent dat ook dat zij het verdienen om de komende vijf jaar te moeten leven zonder een echte oplossing? En zonder perspectief? Naast de dure maatschappelijke opvang voor Marieke bood niemand immers een alternatief.

Dit patroon zien we vaker. De beleidsregel en het oordeel over het gezin versterken elkaar. De professionals vinden dat dit gezin op de blaren moet zitten. Het beleid helpt daarbij want ze mogen de komende vijf jaar geen nieuwe corporatiewoning. De professional ziet zijn oordeel bevestigd in de regel. Daar stopt dan het denken. Maar hoe professioneel is dit oordeel? Moeten deze professionals niet verder kijken dan hun eenzijdige morele mening en strenge regels? Feitelijk veroordelen zij het gezin door niet te helpen. Het gezin krijgt straf. Maar er wordt niet nagedacht over de invulling van deze straf. In de gevangenis krijgen gedetineerden programma's gericht op rehabilitatie. Marieke en Jasper krijgen niets. Terwijl hun straf misschien wel uit maatwerk zou moeten bestaan. Maar wie gaat daarover? Wie gaat over de invulling van straf in het sociale domein? De maatschappelijk werker? De directeur wonen? De wethouder? Dat is een lastige, maar wat ons betreft belangrijke vraag om de komende tijd te beantwoorden. Denkt u mee? ■